2.10.2017

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta
LiV@eduskunta.fi

HE 106/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan pyynnöstä Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry esittää näkemyksensä vuoden 2018 talousarvioesitykseen.

Väyläverkoston rahoitus suunniteltava pitkäjänteisesti

Hallitus esittää budjettiehdotuksessaan perusväylänpitoon yhteensä 1,4 miljardia euroa, josta tienpitoon esitetään 763 miljoonaa euroa (54 %). Perusväylänpidon kokonaisrahoituksesta korjausvelan vähentämisen lisärahoitusta on 453 miljoonaa euroa (304 miljoonaa euroa vuonna 2017).

Hallitus on vuonna 2014 valmistuneen parlamentaarisen työryhmän esityksen mukaisesti toiminut siten, että korjausvelan kasvu on saatu pysäytettyä. On tärkeää, että parlamentaarisen työryhmän kaltaisilla toimintatavoilla luodaan pidempiaikaisia suunnitelmia liikenneinfrastruktuurin ylläpidolle ja kehittämiselle.

Suomen parantunut taloustilanne antaa mahdollisuuden käynnistää myös uusia kehittämishankkeita. Kehittämishankkeiden määrä tällä hallituskaudella on ollut verraten pieni panostusten kohdentuessa perusväylänpitoon ja korjausvelan poistoon. Tieverkolta löytyy valmiiksi suunniteltuja ja nopeasti käynnistettävissä olevia hankkeita, joiden hyötykustannussuhde on hyvin kannattava.

SKAL korostaa pitkäjänteisen suunnittelun merkitystä väylien kehittämissä, kunnossapidossa ja korjausvelan poistamisessa. SKAL odottaa nyt käynnissä olevalta parlamentaariselta työryhmältä sitoutumista korjausvelan poistoon myös tulevalla hallituskaudella. Tällä hallituskaudella käynnistettävät uudet kehityshankkeet tulee kohdentaa tieverkkoon, sillä vuonna 2018 käynnistettäväksi esitetyt hankkeet ovat joko raide- tai meriväylähankkeita.

Vinjetin ja ammattidieselin valmistelu aloitettava

Hallitusohjelmassa päätetyn ja puoliväliriihessä käyttöön otettavaksi todetun raskaan liikenteen tienkäyttömaksun, vinjetin, valmistelu on aloitettava. Suomi on vuoden 2018 alun jälkeen ainoa EU-maa, jossa ei ole käytössä raskaan liikenteen tienkäyttömaksua. Viro ottaa aikaperusteisen vinjetin käyttöön 1.1.2018.

Suomen päätieverkolla liikkuvista ajoneuvoyhdistelmistä noin 10 % on ulkomaalaisia (SKAL liikennelaskenta 2017). Suomen tieverkolla liikkuu siten noin 2 700

ulkomaista kuorma-autoa päivittäin. Jos näistä ulkomaisista kuorma-autoista jokainen maksaa 8 euroa päivässä 250 arkipäivänä, muodostuu ulkomaisilta saaduksi maksutuloksi vuodessa noin 5,4 miljoonaa euroa. 11 euron maksutasolla (Vinjettidirektiivin maksimi) tuloja ulkomaisilta kuorma-autoilta kertyy noin 7,4 miljoonaa euroa vuodessa. Suomalaisille yrityksille vinjetti tarkoittaisi noin 55 miljoonan euron vuosittaista lisäkustannusta. Muutos voitaisiin kuitenkin tehdä kustannusneutraalisti ottamalla Suomessa käyttöön ammattidiesel.

Vinjetti on Suomen olosuhteisiin paras raskaan liikenteen tiemaksujärjestelmä ja se on hallinnollisesti kevyesti toteutettavissa. Kerätyt tuotot voidaan ohjata tiestölle, jolloin myös ulkomaalaiset kuljetusyritykset saadaan osallistumaan tieverkon ylläpitoon. SKAL korostaa, että komission suunnitelma kieltää uudet vinjetit 1.1.2018 ja aikaperusteiset tiemaksut kokonaan vuonna 2023 on epärealistinen.

Ammattidiesel (professional diesel) tarkoittaa kuorma-autoliikenteen käyttämää kevyemmin verotettua dieselpolttoainetta. EU sallii kokonaispainoltaan yli 7,5 tonnin kuorma-autoissa käytettävän muita ajoneuvoja kevyemmin verotettua dieseliä. Käytännössä ammattidiesel tarkoittaa sitä, että kuljetusyritykset saavat tankkaamansa dieselin polttoaineverosta palautusta. Ammattidiesel on palautusjärjestelmän kautta toteutettuna yhtä luotettava kuin arvonlisäverotus, sillä se perustuu samoihin tositteisiin.

Ammattidiesel on käytössä esimerkiksi korkean polttoaineverotuksen Ranskassa, joka palauttaa kuljetusyrityksille yli 11 eurosenttiä dieselitraa kohden.

Sekä tiemaksujärjestelmä että ammattidieselin edellyttämä palautusjärjestelmä voidaan ottaa käyttöön sähköisinä ratkaisuina, jolloin hallinnollinen taakka jää kevyeksi. SKAL pitää valtionvarainministeriöstä toistuvasti esitettyjä näkemyksiä järjestelmien kalleudesta ja tehottomuudesta virheellisinä. Esimerkiksi perustamiskustannukset ja vuotuiset ylläpitokustannukset tulee erotella toisistaan.

SKAL esittää, että eduskunta lisää vuoden 2018 talousarvioon määrärahan, jolla käynnistetään raskaan liikenteen vinjetin ja ammattidieselin käyttöönoton valmistelu Suomessa.

Kunnioittavasti,

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Petri Murto
johtaja, asiantuntijapalvelut
toimitusjohtajan varamies